

Posudek školitele na diplomovou práci Jany GROCHOL *Métamorphoses du corps féminin dans la littérature française contemporaine*

Diplomové (i seminární) práce věnované současným spisovatelkám, analyzující problematiku takzvaného „ženského psaní“, zaměřující se na ženské hrdinky či aplikující na literaturu některé koncepty moderního feminismu jsou v poslední době poměrně časté. Z těch úspěšně obhájených zmiňme například *Marie Darrieussecq: Ženy na hranici světů* (Jana Samková), *Duras ou le Désespoir* (Barbora Laiblová), *Identité des personnages romanesques féminins de Jacqueline Harpman* (Slavomíra Vojenčáková) či *Assia Djebbar : skrytý pohled, tlumený hlas. Obraz ženy v ženské intimní literatuře Maghrebu* (Miluše Janišová Limpouchová).

Z hlediska volby tématu je tedy studie Jany Grochol spíše „sázkou na jistotu“ než snahou přijít z něčím radikálně novým či kontroverzním¹. Tato počáteční „opatrnost“ je však podle mého názoru zcela vyvážena mimořádnou kvalitou zpracování.

Členění diplomové práce je naprosto jasné a přehledné, odpovídající obvyklé struktuře vědeckých monografií. Po krátkém teoretickém úvodu věnovaném trendům v současné francouzské literatuře a intertextualitě následuje užitečné (byť zdaleka ne vyčerpávající) shrnutí vývoje francouzského feminismu a jeho postojů k ženskému tělu.

Poté autorka zařazuje medailony tří spisovatelek (Amélie Nothomb, Marie Darrieussecq a Marie Ndiaye), jejichž tvorbou se bude zabývat. Tento výběr sice může na první pohled působit překvapivě (umělecké kvality posledně jmenované ční poměrně vysoko nad jejími komerčně úspěšnými nicméně v univerzitním prostředí ne vždy nutně oceňovanými kolegyněmi), ale je podložen tematicky, srovnáním způsobů, jakým jednotlivé autorky přistoupily k zobrazení a metamorfózám ženského těla.

Hlavní těžiště celé studie pak bezpochyby spočívá v části druhé, v jejímž rámci Jana Grochol analyzuje tři vybrané romány (*Biographie de la faim, Truismes, Rosie Carpe*).

Užitá argumentace je přesvědčivá, veškeré hypotézy mají pevnou oporu v citacích z příslušných textů a celek působí velmi elegantně také díky autorčině výborné francouzštině. Každá z dílčích studií je po mém soudu natolik zajímavá, že by mohla figurovat jako samostatný článek. (Nebylo by ostatně od věci, kdyby alespoň jednu z nich autorka po obhajobě přeložila do češtiny a nabídla k publikaci některému z tuzemských literárních časopisů.)

¹ Pokud se nemýlím, studentka na svém textu pracovala převážně v zahraničí a v závěrečné bibliografii tedy české zdroje vůbec nefiguruje. Vůbec nepochybují o tom, že svou studii sestavila samostatně a že četné podobnosti s výše jmenovanými diplomovými pracemi jsou čistě náhodné nebo spíše podmíněné užitím obdobných metodologických zdrojů. (Možná, že už jde o mou vlastní profesionální deformaci: U každého nového textu inspirovaného feminismem mám neodbytný pocit, že už jsem „to jednou četla“.)

Poněkud odbytý je naopak miniaturní závěr², který namísto skutečného završení studované problematiky přináší řadu obvyklých feministických klišé o nutnosti „otřást patriarchátem“³ či těžko uvěřitelnou pasáž o „klíčových událostech“ ženského života, kterými jsou údajně „puberta, menstruace, těhotenství, potrat a stárnutí“ (???)⁴.

Zaráží i absence povinného résumé v českém jazyce, které je Studijním a zkušebním řádem předepsáno pro všechny diplomové práce. Tento nedostatek samozřejmě padá i na moji hlavu školitelky, neboť jsem si ho povšimla až po svázání a odevzdání konečné verze textu.

Slabý závěr však nic nemění na tom, že předloženou diplomovou práci považuji za vysoce nadprůměrnou. Oceňuji i značný rozsah prostudované bibliografie a četné (vskutku intertextuální) odkazy na další významná díla světové literatury.

Ze všech výše uvedených důvodů tedy diplomovou práci Jany Grochol vřele doporučuji k obhajobě.

PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.

² Stejný nešvar se objevuje v drtivé většině prací českých studentů. Jako by veškerou energii soustředili na samotné „tělo“ textu a s prezentací (nesporně kvalitních) výsledků své práce si už nedělali hlavu. (Určitě nijak normativně netrvám na oné „jedné čtvrtině celkového textu“, kterou nám na Sorbonně obvykle předepisovali. Nicméně jedna a půl stránky představuje v přepočtu na osmašedesátistránkovou práci skutečně podivný nepoměr.)

³ Patriarchát je 1) hodnost církevního patriarchy 2) správní jednotka, nad níž tento vykonává svou moc 3) souhrn diecézí Církve československé husitské 4) forma rodové organizace společnosti, v níž je příbuzenská linie určována podle otce a vyhrazena mužskému potomstvu. Chápu, že ve feministické literatuře je tohoto termínu užíváno naprosto vágně pro jakoukoli (reálnou či předpokládanou) formu mužské dominance nad ženami a tedy pro jakoukoli společnost od starověku po současnost (s výjimkou do značné míry idealizovaných matriarchálních kmenů). Nicméně dávám k úvaze, zda takto všezahrnující pojem ještě dává nějaký reálný smysl.

⁴ Kdyby podobnou „perlu“ pronesl nějaký muž, byl by feministkami všech generací a směrů patrně nazván tím nejodpornějším sexistou, jakého kdy Matka Země nosila.